

Almási Andor Kolozsváron

Ezt a képet, más fényképekkel, a fáskamrában összetaposva szedtem össze. A háttérben a Mátyás-szobor látszik, Kolozsváron. A sógoroméek Kolozsváron laktak, ez itt az első férjem, és ez a gyereke a sógoromnak. A sógoromat Almási Izoldnak hívták. Nála volt látogatóban Kolozsváron a férjem, és egy gyerekekkel ment sétálni, s csináltak fényképet. Én a fiút nem is ismertem. Mert akkor már olyan idők voltak, hogy nem utazhattam nagyon, azt hiszem. Az 1940-es évek elején készült a kép, még a ruha is mutatja. Ugyanaz történt ezzel a családdal is, ami velünk? Egyik sem jött vissza. 1928/29-

ben fejeztem be az iskolát, akkor én már ismertem a férjemet, mert a bátyja [Almási Izold] Toplicán volt bankigazgató egy darabig. Aztán bekerült Kolozsvárra, oda helyezték a bankba. Volt családja, s gyermekei is. A feleségét Irmának hívták, segesvári volt. A férjem [Almási Andor] már be volt iratkozva egyetemre Kolozsváron, látogatás nélkül csinálta az egyetemet. Ügyvédi végzett. A kolozsvári [jogi] egyetemen doktorált. [Nagy]Váradon volt, Iasi-ban volt és Kolozsváron egyetem. Nem mindenhol kellett akkor doktorátust tenni, Kolozsvár nem adott diplomát, csak, ha doktorált. Itt [Maros]Vásárhelyen, hál' Istennek, nem volt akkor egyetem, azért volt egy olcsó hely, egy kis negyvenötezer lakosú város volt. És nyáron lejött mindig oda, a bátyjához, meg ott volt a Bánffy-fürdő is, szeretett fürödni, hát ismertük egymást. És Irmának, a sógornőmnek egyszer kijárta az eszét, hogy hozzon össze minket a sógorával. Sikerült is neki. Akkor mind gyakrabban és gyakrabban jött. 1940-ben a férjemet nem fizették az ügyvédi kamarában. Csak a zsidó ügyvédek [nem] [Steinmetz Bella nyilván arra utal, hogy 1941-től, amikor a magyarországi zsidótörvényeket Észak-Erdélyre is kiterjesztették, és ilyenformán életbe lépett az ún. második zsidótörvény, az 1939. évi IV. tc. 'A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról', a férje lényegében kiszorult az ügyvédi pályáról, s lehetséges, hogy kamarai tagságától is megfosztották. Lásd még: ügyvédek Magyarországon. -- A szerk.]. Aztán kötelezték, hogy vegyen egy keresztény ügyvéd társat. De neki nem volt mivel. Már nem tudott tárgyalni, nem tárgyalhattak. Hát egy ügyvédnek az volt a kenyerere. Csúnyán viselkedtek, mert itt rengeteg ügyvéd volt, és kilencven százaléka magyar ügyvéd volt, természetesen. És egyik sem ajánlotta fel, hogy legalább a folyó ügyeket lezárja [a férjem]. Egyik sem. Nem. És akadt egy román ügyvéd, aki nem sokat törődött az irodájával, földbirtokos volt. Ki volt írva: dr. Micu. Ő megfizette. Különben nem lett volna egy kicsi tartalék [nekünk]. Egy normálisabb gondolkozású ember volt, illetve megértő. És nem volt olyan nagyon mellette a magyaroknak a viselkedésük miatt. Talán csak három-négy ügyvéd volt román. Talán? De a román nem tették ki a kamarából. Csak százalékot kellett neki fizetni a munka után. Azt mondja: 'Tudom, ismerem a helyzetet, nem is akarom elvenni.' Ez egy kicsi utca volt [ahol laktunk], ahol kispolgárok laktak, és idősebb emberek voltak, mint én. Mindenkinek a Belluskája voltam. Mert mindegyiknek volt valami 'hasfájása'. Az egyik, 'Jaj, Belluska, örököltünk egy kicsi földet, kérdezze meg a férjétől, hová kell beadni ezt az írást'. Belluska megkérdezte. A másik: 'Vettünk egy darab földet?' vagy: 'Most akarunk ide építeni. Nem csinálna meg egy kérvényt?' A férjem megcsinálta. És 1940-ben, egyik percről a másikra, mikor megláttak -- még nem is volt csillag rajtunk --, nézték az eget, mintha nem léteztem volna. Engem ilyen pech ért, de nem mindenkit, ezért én mégse tudok általánosítani.